

Література

1. Дзюба І. Україна в пошуках нової ідентичності // Дзюба І. Нагнітання мороку. – К., 2011. – С.31.
2. Шахматов А.А. Краткий очерк истории малорусского (украинского) языка // Украинский народ в его прошлом и настоящем. – Петроград, 1916. – Т. II. – С.681.
3. Рыбаков С. Этничность и этнос // Этнографическое обозрение. – 2003. – № 3. – С.16, 17.
4. Балущок В. Українська етнічна спільнота: етногенез, історія, етнімія. – Біла Церква, 2008. – С. 236.
5. Див., наприклад, Величко С. Літопис. – К., 1991.– Т. I, II.

УДК 378.4

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ

Вейланде Л.В.-В. – к.п.н., доцент

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Сучасні тенденції реформування вищої педагогічної освіти вимагають переглядати підходи до її організації. Завданням вищої освіти стає формування творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти та інноваційної діяльності. Вирішення цього завдання можливе лише шляхом переведення студента з пасивного користувача знань до активного, такого, який може бачити проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, отримати результат у оптимальні межі часу. Перехід від «пасивного» слухання до збільшення долі самостійного оволодіння знаннями в умовах інформаційного суспільства призводить до принципових змін у організації освітнього процесу. Центр ваги зміщується з передачі знань на самостійну діяльність студента, як особи, яка навчається.

Зацікавленість проблемою самостійної роботи у вищій школі значною мірою зростає за останні роки, але дослідники неоднозначно розглядають означене поняття. Так, С.І.Архангельський трактує поняття СР як самостійний пошук необхідної інформації, набуття знань, використання цих знань під час вирішення навчальних та професійних проблем. Р.А.Нізамов розглядає під СР різні види індивідуальної, групової пізнавальної діяльності студентів на заняттях або у позааудиторний час, під опосередкованим наглядом викладача. І.І.Іл'ясов, В.Я.Лядус розуміють СР як систему організації педагогічних умов, що забезпечують керівництво навчальною діяльністю, яка проходить у відсутність викладача. Тобто, СР може розглядатися як вид діяльності, що стимулює активність, самостійність та пізнавальний інтерес, основа самоосвіти, або як система заходів або педагогічних умов, що забезпечують керівництво самостійністю студента. На думку дослідників, СР має наступні характеристики: 1) на кожному етапі, під час руху від невідомого до знання, формує у

студента необхідний об'єм, рівень знань, навичок та вмінь вирішувати пізнавальні завдання; 2) формує психологічну установку на систематичне поповнення власних знань, вчить орієнтуватися у потоці наукової інформації; 3) є важливою умовою самоорганізації студента в оволодінні методами професійної діяльності, пізнання та поведінки; 4) є елементом педагогічного керівництва пізнавальною діяльністю, науково-виробничою діяльністю, елементом професійного самовизначення.

Продемонструємо на конкретних прикладах організацію СР з циклу педагогічних дисциплін для студентів історичного факультету Одеського національного університету імені І.І.Мечникова. Така робота може реалізуватися у декількох аспектах: в процесі аудиторних занять - лекції, семінарські заняття з курсів педагогічного циклу; у контакті з викладачем поза розкладом – консультації з педагогічної практики, під час виконання індивідуальних завдань; у бібліотеці, на кафедрі під час виконання творчих та навчальних завдань. Позааудиторна СР також має різноманітний перелік видів: підготовка та написання рефератів, доповідей та інших письмових робіт; виконання домашніх завдань різного характеру (складання схем, підбір та вивчення літературних джерел з обраної педагогічної теми; підготовка до участі у олімпіадах, конкурсах, конференціях та інше). При цьому така робота може бути розділена відповідно рівня мотивації та рівня фахової підготовки на: а) репродуктивну (конспектування та вивчення навчальної літератури); б) пізнавально-пошукову (підготовку доповідей, повідомлень, виступів); в) творчу (написання статей, робіт у період педагогічної практики)

Слід також відмітити, що психолого-педагогічна сутність пізнавальної діяльності студентів на кожному етапі неоднакова. На першому етапі домінує процес сприйняття

основних положень та усвідомлення меж практичного використання педагогічного циклу, тобто первинна мотивація до вивчення циклу педагогічних дисциплін. Другий етап характеризується самостійним критичним осмислення основних теоретичних побудов дисципліни, усвідомлення особливостей, раціональності та ефективності використання основ педагогічної теорії для вирішення практичних педагогічних завдань. Особливістю третього етапу, а він може продовжуватися й після вивчення дисципліни, є те, що відбувається перевірка сформованого інструментарію дисципліни (особливе місце займає організація педагогічної практики). Четвертий етап – самоосвіта, самовдосконалення - може тривати усе професійне життя майбутнього фахівця.

Серед факторів, які сприяють активізації СР, можна назвати: 1. Корисність отриманих завдань - використання результатів СР під час лекційного курсу, семінарських занять, як елемента під час написання курсового проекту, під час педагогічної практики. 2. Участь студентів у творчій діяльності, це може бути участь у науково-дослідній роботі кафедри. 3. Використання методів інтенсивної педагогіки. Впровадження активних методів роботи, наприклад, ігрового тренінгу, дозволяють

перейти від знань до моделювання ситуацій, визначень протиріч, перехід від знань, умінь навичок до формування компетенцій майбутніх фахівців. 4. Відповідні методи мотивуючого контролю – перехід від традиційних форм контролю до рейтингу, тестів, нестандартних екзаменаційних процедур.

Отже, специфіка організації індивідуальної роботи студентів полягає в поєднанні традиційних та інноваційних методик. Також самостійна діяльність майбутніх вчителів історії в ході вивчення педагогічних дисциплін у класичному університеті може бути результативною у тому випадку, коли викладач організовує і управлятиме СР. Викладач повинен мати необхідне і достатнє методичне і матеріальне забезпечення у вигляді методичних рекомендацій, інструкцій щодо виконання самостійної роботи, великий вибір технічних засобів навчання. СР - це одна з важливих умов ефективної підготовки майбутніх вчителів історії, вона має за мету значну індивідуалізацію завдань, велику незалежність дослідницького пошуку, спрямованість на формування професійних компетенцій, зростання креативної діяльності й ініціативності студентів в результаті використання практико-орієнтованих навчальних матеріалів та інтеграцію міжпредметних зв'язків.

УДК 371. 134

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Волкова Л.В. – к. пед.н., доцент

Університет державної фіскальної служби України

Серед психолого-педагогічних проблем вищої школи проблема формування та розвитку навчальної мотивації студентів є найбільш значущою, оскільки високий рівень навчальної мотивації є одним з найбільш дієвих засобів підвищення ефективності і якості навчального процесу. Отже, питання про навчальну мотивацію є одночасно питанням про якість навчальної діяльності. Мотиви навчальної діяльності значною мірою визначають ставлення студента до вирішення поставлених перед ним професійних завдань, створюють передумови ефективності та результативності їхньої професійної діяльності.

Під мотивацією до вивчення іноземної мови ми розуміємо систему спонукань, що спрямовують навчальну діяльність на більш глибоке вивчення цієї дисципліни, на вдосконалення умінь та навичок, необхідних для ефективного засвоєння мовного матеріалу та адекватного використання їх у процесі

іншомовної комунікації.

Особливості формування мотивації до вивчення іноземної мови визначаються специфікою навчальної дисципліни «Іноземна мова», її викладання. В процесі навчання іноземній мові студентів нелінгвістичних закладів освіти виникає серйозна необхідність у виявленні мотивів, що впливають на процес їхнього навчання. Одним із головних завдань, що вирішуються викладачами в процесі навчання, є забезпечення високого рівня мотивації студентів, спрямування зусиль на нейтралізацію негативного ставлення студентів до вивчення іноземної мови як непрофільної дисципліни, формування позитивної мотивації в навчанні, тобто мотивації, пов'язаної з задоволенням пізнавальних інтересів, потреби в іншомовному спілкуванні. Іноземна мова є своєрідним містком між культурами різних народів, дякуючи їй, відбувається обмін духовними цінностями. Без знання іноземної